

minjem kao još jednu potvrdu u prilog tvrdnji da je iz Sekulićevih književno-povijesnih skica razvidna tek pozitivistička paradigma u pristupu književnom djelu. To ujedno znači izostanak bilo kakvog drugog teorijskog pristupa kojim bi bili interpretirani tekstovi, kao npr. feminizma u ovom slučaju.

Razumljivo je da Sekulić veliki dio književnih eseja posvećuje promišljanjima o činjenicama iz života i djela vojvođanskih autora, ponajviše onima iz XX. stoljeća. Ta je činjenica vrijednija tim više što su *prilozi* lokalnoj književnoj građi zbilja rijetki i, što je nažalost odlika i ovog djela, s neadekvatnim pristupom koncipiranim prema suvremenim književnoteorijskim uvidima i pratećem mu diskurzu. Biografsko je shvaćanje permanentno prisutno u Sekulićevim djelima, koje je znanost o književnosti odbacila u korist novih, tzv. postmodernističkih i poststrukturalističkih aspekata koji su odavno eliminirali tu vrstu komentara, dajući primat tekstu nad svim ostalim (izvan)književnim činjenicama.

No i ovakav teorijsko-metodološki aspekt u obradi određenoga književnohistorijskog opusa, što bi mogla biti zamjerka veća od paradigmi kojima se autor služi, prije svega karakterizira nesustavan pristup problematici, bez postavljanja u bilo kakav (su)odnos prema kanonskim djelima i njihovim autorima.

Razlog za nedostatak valjane interpretacijske strategije u promišljanju kanona, pretpostavljam, aplikativni je koncept upisivanja nacionalnoga i kršćanskog svjetonazora u tekstove autora o kojima Sekulić piše, te njihova zaogrnutost ideologemima i pokojim mitologemom. S druge strane, subjektivno intonirani pristup tekstovima priječi

da se ove studije uzmu kao relevantne u kojem ozbiljnijem znanstvenom istraživanju, osim, kao što sam napomenuo, u bogatom popisu bibliografske građe.

Danas smo ipak skloni od znanstvenih radova, na ovakve i slične teme, tražiti propitivanje književnoga kanona i mehanizme njegova konstituiranja. Sekulićev nam rad to uskraćuje, na što, doduše, autorski naponi nisu ni pretendirali.

Upozorio bih, za kraj, na naslove nekih od tekstova koje smatram vrjednijim u ovoj knjizi. To je svakako već spominjani tekst *Ulomci iz nepoznate hrvatske kulturne povijesti*, zatim *Još četiri inkunabule, O djelu Ivana Antunovića 'Razprava o podunavskih i potisanskih Bunjevcih i Šokcih, Nagnut nad pjesništvom Vesne Parun i Značajke Grabovčeva stila u 'Cvitu razgovora'.*

Danas, u prilično disperziranom književno-povijesnom stanju i u znanosti o hrvatskoj književnosti, načelno možemo ukazati na dva modela s kojih se prilazi književnom kanonu – prvi je vezan za prevrednovanje tradicije, čija je intencija rekanonizacija, a drugi, na čijem je tragu i Sekulić, očuvanje je nacionalne vrijednosne paradigme. Čini se da tek uzimanjem u obzir ove činjenice možemo dati krajnju ocjenu u vrednovanju Sekulićeve zbirke studija.

Vladan Čutura

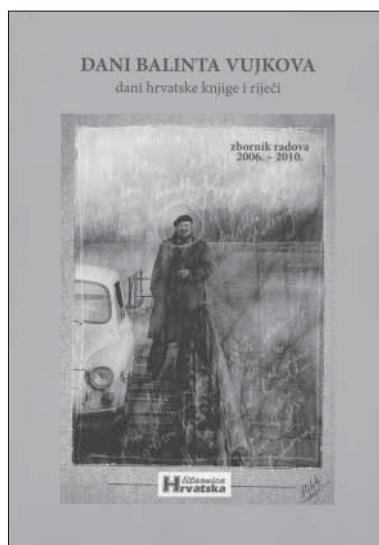
Dani Balinta Vujkova – dani hrvatske knjige i riječi : zbornik radova sa znanstvenih skupova 2006. – 2010., ur. Katarina Čeliković, Hrvatska čitaonica, Subotica, 2011., 492 str.

Zbornik radova „Dani Balinta Vujkova – dani hrvatske knjige i riječi“ nas-

tao je objavljivanjem znanstvenih i stručnih radova koji predstavljaju rezultate različitih tipova istraživanja izloženih u okviru istoimene višednevne književne manifestacije koja se kontinuirano, od 2002. godine, održava u Subotici. U okviru raznih popratnih manifestacija jedno od središnjih mjesta manifestacije zauzima stručno-znanstveni skup koji okuplja znanstvenike i stručne suradnike iz različitih znanstvenih, uglavnom humanističkih, polja gdje, logično, pretežu ona s područja filologije, budući da mu je središnja tema književno djelo Balinta Vujkova i njegov sakupljački rad – nečega što označavamo odavno uvriježenom, no pomalo nespretnom i oksimoronskom sintagmom – „usmenoknjiževnih“ vrsta u podunavskih Hrvata.

Izdanje Zbornika iz 2011. godine drugo je po redu u kojemu su tiskani radovi sa stručno-znanstvenih skupova priređenih u periodu od 2006. do 2010. godine i sadrži 51 rad istraživača i znanstvenika iz nekoliko podunavskih zemalja (Austrija, Mađarska, Hrvatska i Srbija). Osim radova kojima je tema Vujkovljev život, djelo i rad, u fokusu znanstvenog interesa su i različiti aspekti književnoga života i književne povijesti podunavskih Hrvata. Shodno tomu i u ovom Zborniku čitamo radove autora iz spomenutih četiriju država, tako da je i vrlo bitna njegova značajka međunarodni karakter, i to od samih početaka.

Drugo izdanje Zbornika prati formalnu strukturu stručno-znanstvenog skupa koji svake godine ima dvije glavne teme kojima su se autori, sudionici skupa, bavili. Prva je, kao što sam napomenuo, tematizacija sakupljačkoga i književno-autorskog rada Balinta Vujkova u svim njegovim aspektima, a

druga je uvijek bivala zadana od strane organizatora, ovisno o aktualnosti teme i njezinoj prigodi. Takva je praksa, rekao bih, vrlo važna značajka skupa uvedena od 2007. godine kada je tema bila iz polja teatrologije s temama od pučkoga dramskog stvaralaštva do kazališne povijesti na prostoru Vojvodine. Lirika podunavskih Hrvata je bila popratna tema naredne 2008. godine, da bi 2009. to bila književna periodika, te 2010. godine narodna književnost Hrvata u Podunavlju.

Ovako koncipiran skup predstavlja njegovu bitnu odliku, budući da ne samo sudionici nego i zainteresirani posjetitelji i gosti skupa, ali i čitatelji Zbornika dobivaju širi uvid u bogatu povijest i recentnost književnoga stvaralaštva podunavskih Hrvata, kao i književnoga života na širem području.

U Zborniku su objavljeni članci sljedećih kategorija: originalni znanstveni radovi s područja znanstvene kroatistike, pregledni i stručni članci, komentari, te prikazi, čija kvaliteta varira, ovisno o spomenutoj kategoriji. Osim

ovih kategorija radova na kraju svakog godišnjeg poglavlja daje se vrijedan pregled knjiške produkcije naslovljen „Knjiška produkcija vojvođanskih Hrvata između dvaju Dana Balinta Vujkova“ te zaključci sudionika skupa te godine, čime se na smislen način kao cjelina zaokružuje skupina tekstova iz godine u godinu.

Kao što je iz izložene strukture Zbornika vidljivo, radovi objavljeni u njemu obuhvaćaju razne aspekte djela Balinta Vujkova te druge vezane za književni život regije. Ovako velik raspon obrađenih tema pruža širu sliku književnog, ali i kulturnog života podunavske regije u kojoj se stvara na hrvatskom jeziku.

Autori koji se javljaju u Zborniku dobri su poznavatelji materije na osnovi koje su gradili, s manje ili više uspjeha, znanstvene spoznaje, te su učinili da pred sobom danas imamo dva izdanja Zbornika, oba u nakladi Hrvatske čitaonice iz Subotice na čelu s Katarinom Čeliković, urednicom obaju Zbornika, namijenjena znalcima i znanstvenicima zainteresiranim za daljnja istraživanja kulture, književnosti i povijesti manjih sredina, ali, dakako, i ostaloj zainteresiranoj javnosti. Držim kako je upravo to još jedna od kvaliteta ovakvog tipa zbornika kojom se zadovoljava i društvene potrebe šireg sloja ljudi.

Ovakva vrsta studija i rasprava jamačno zauzima istaknuto, usuđujem se odgovorno tvrditi, i najznačajnije mjesto u posljednjem desetljeću na ovim prostorima u zbirci bogate lokalne periodike i publikacija sličnih vrsta. Ono što bi projektu ovakve vrste, koji iziskuje znatne napore, ipak bilo nužno potrebno jesu stručne recenzije u vidu preporu-

ka za objavljivanje kako bi u potpunosti odgovorio propisanim standardima, čime bi se bez sumnje podigla kvaliteta budućih izdanja zbornika.

Vladan Čutura

Vojislav Sekelj, *Kako se branilo dostojanstvo*, Hrvatsko akademsko društvo, prir. Tomislav Žigmanov, Subotica, 2011., 267 str.

Djelo Vojislava Sekelja je dobar primjer kritičkoga sagledavanja političkih zbivanja tijekom Miloševićeva razdoblja i njegova sustava vlasti, s akcentom na položaj vojvođanskih, a prije svega bunjevačkih Hrvata. Ono se sastoji iz 105 novinskih napisa (uvodnika, komentara, analiza, polemika), raspodijeljenih u šest tematskih cjelina unutar kojih su oni svrstani prema kronologijskomu redosljedu objavljivanja. Novinski napisi u knjizi su duljine od 2 do 6 stranica, a potječu iz dvaju novinskih listova vojvođanskih Hrvata: *Glasa ravnice*, glasila stranke DSHV, i subotičkoga dvotjednika *Žig*, lista koji je pokrenuo sam Sekelj, koji su izlazili u Subotici tijekom 1990-ih godina. Korice knjige su prijemčivo ilustrirane – zlatnim klasjem žita vojvođanske ravnice i upravo mame čitatelja da ih otvori. Unutar knjige nema ilustracija, osim znaka *Žiga* na posljednjoj stranici.

Umjesto predgovora, pod naslovom *Borba protiv mržnje*, knjigu otvara novinski napis iz *Žiga* (br. 34, od 21. listopada 1995. pod naslovom *Bez mržnje*), s metaforom u priči o otrovnim gljivama, s kojima se mržnja uspoređuje. Potom slijedi prva cjelina pod naslovom *Unatoč svemu, svjedočenje normalnosti*, koju čini